

PUKLERZ (12) *sb m*

puklerz (11), **puchlerz** (1), **[pulerz]**; puchlerz *KwiatKsiąż.*

e pochylone.

sg N puklérz (2). ◇ *G* puklérza (2). ◇ *A* puklérz (2). ◇ *I* puklérz(e)m (1). ◇ *pl N* puklérze (1). ◇ *A* puklérze (3). ◇ *I* puklérzami (1).

Sł stp: puklerz, buklerz, *Cn:* puklerz, *Linde XVIII w.:* puklerz.

*Okrągła, wypukła tarcza, wykonana z drewna i pokryta skórą lub płótnem; clypeus (clypeum) PolAnt, Cn; parma Calep; aegis, scuta, umbo Cn (12) : [Nigrytowie] Zbroie żadney ná łobie ku walce nie miewáią/ ále tarcze miewáią miłterne ktorych od Maurow dostawáią/ máią thez y Puklerze łtroyne *BielKron* 450v, 311v; *BielSpr* 4; Bo iáko tám Michał ś. nie walczył zbroią żelázną ábo mieczem (choćáż go ludzie zápamiętáli nabożeństwą Papielskiego/ y w tym potwarzáią/ iżby y puklerz podobny czętrze [*errata zmienia:* cętcę] y puginał miał/ y tego potym pozbył *CzechEp* 99; Pozno puklérzá przebići máciáią. *KochPieś* 38; *Calep* 1134a; [Ze włfyćkich tedy wfow wybráli páchołki duże á cyrftwe/ dali im pulerze á po siedmi łtrzał *LorichKosz* 154v; *SzczerbSpecSax* 259; Puklierz/ Scutum, Clypeus. *Volck Xxxv*].*

W połączeniu szeregowym (1): bo to v nich [*u Rzymian*] fromotá byłá rany zádawác sieczzone/ iedno łztychowe/ gdyż ráná sieczona nieśmierthelna bywa/ zwłázcza przes zbroię álbo páncierz álbo przes puklerze *BielSpr* 4.

Zwroty: »puchlerzem się zakrywac« (1): *KwiatKsiąż Ov cf* »bechterz albo puchlerz«.

»puklerzem się zastawiac« [*szyk zmienny*] (2): Przywiedziono przedeń ósm łet Niemcow więźniow zwiázanych/ dał ie chłopiętom ná rozmáite trapienie śmierci/ iáko kátom ktore w nie łtrzeláli iáko do celu z árkábuzow y łukow/ dawłzy im z płohtná fárbowánego puklerze áby łie záltawáli imi *BielKron* 313; *KwiatKsiąż Ov*.

Szeregi: »bechterz albo puchlerz« (1): Máią tedy być nauczani młodzieńczykowie [...]/ yżęby mogli nieprziáciela kordem prawá ręká ciác/ á lewą łię bechterzem álbo puchlerzem zakrywac y záltawiac *KwiatKsiąż Ov*.

»rodella, ([albo]) puklerz« [*szyk zmienny*] (1): *Calep* [756]b; [[*biorący udział w szrankach*]] Puklerze álbo rodelle drewniáne łkorá powleczone máią mieć *Szczerbłus* 109].

»puklerz i tarcza« (1): [*Jehowa do Goga:*] Bo przełómię cię/ y włożę wędę ná czeluśc twoię/ á zawiódę cię/ y włzytko rycerstwo twoie/ konie y iezdne przyobleczone w rozmáity vbior/ mnołstwo wielkie/ zpuklerzámi y ztarczámi [*cum clypeis et scutis*] *BudBib Ez* 38/3.

Przen (1) :

Szereg: »tarcza i puklerz« (1): Státeczność iego [*ufającego Bogu*]/ tarcz/ y puklérz mocny [*tj. stateczność jest puklerzem*]: Zá którym łtoiác/ ná żaden łtrách nocny/ Ná żadną trwoę/ áni dbay ná łtrzały/ Którémi łieie przygodá w dzień biały. *KochPs* 138.

Synonimy: bechtyr, paweza, rodella, tarcza.